

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina

CANTON SARAJEVO
Government

Broj: 02-04-21805-14/21
Sarajevo, 20.05.2021. godine

Na osnovu člana 26. i 28 stav (4) Zakona o Vladi Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 36/ 14 – Novi prečišćeni teksti i 37/14 Ispravka), člana 7. Zakona o dopunskim pravima boraca-branitelja Bosne i Hercegovine ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 18/21 – Novi prečišćeni teksti), člana 33. Zakona o zdravstvenom osiguranju ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj: 30/97, 7/02, 70/08, 48/11), kao i Odluke o proširenom obimu prava za korištenje mediicinskih sredstava za ratne vojne invalide sa područja Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 13/04, 11/06, 16/11 i 38/18) Vlada Kantona Sarajevo, na **24.** sjednici održanoj **20.05.2021.** godine, donijela je

ZAKLJUČAK

1. Prihvata se Izvještaj o implementaciji Odluke o proširenom obimu prava za korištenje medicinskih sredstava i lijekova za RVI sa područja Kantona Sarajevo za 2020. godinu.
2. Izvještaj iz tačke 1. ovog zaključka dostavlja se Skupštini Kantona Sarajevo na nadležno odlučivanje.

PREMIJER
Edin Forto

Dostaviti:

1. Predsjedavajući Skupštine Kantona Sarajevo,
2. Skupština Kantona Sarajevo,
3. Zamjenici predsjedavajućeg Skupštine Kantona Sarajevo (3x),
4. Premijer Kantona Sarajevo,
5. Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo,
6. Evidencija,
7. **A r h i v a.**

web: <http://vlada.ks.gov.ba>
e-mail: vlada@vlada.ks.gov.ba
Tel: + 387(0)33 562-068, 562-070
Fax: + 387(0)33 562-211

Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

Prijedlog

Na osnovu člana 13. tačka b. i člana 18. tačka b. Ustava Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 1/96, 2/96, 3/96, 16/97, 28/04, 31/04, 6/13 i 31/17), član 33. Zakona o zdravstvenom osiguranju („Službene novine Federacije BiH“, br. 30/97, 7/02, 70/08 i 48/11), člana 7. Zakona o dopunskim pravima boraca/branitelja Bosne i Hercegovine („Službene novine Kantona Sarajevo“, br: 45/12- Preč.tekst i 26/14), Odluke o proširenom obimu prava za korištenje mediicinskih sredstava za RVI sa područja Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, br: 13/04, 11/06, 16/11 i 38/18) i člana 120. Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, br: 41/12 – Drugi novi prečišćeni tekst, 15/13 i 47/13, 47/15 i 48/16), Skupština Kantona Sarajevo, na sjednici održanoj dana _____ godine, povodom razmatranja Izvještaja o implementaciji Odluke o proširenom obimu prava za korištenje medicinskih sredstava i lijekova za RVI sa područja Kantona Sarajevo u 2020. godini, donijela je sljedeći

ZAKLJUČAK

Usvaja se Izvještaj o implementaciji Odluke o proširenom obimu prava za korištenje medicinskih sredstava i lijekova za RVI sa područja Kantona Sarajevo u 2020. godini.

Broj: 01-05-____/21
____/____/2021.godine
SARAJEVO

PREDSJEDAVAJUĆI
SKUPŠTINE KANTONA SARAJEVO

Elvedin Okerić

O B R A Z L O Ž E N J E

I P R A V N I O S N O V

Pravni osnov za donošenje ovog zaključka sadržan je u članu 13. tačka b. i člana 18. tačka b. Ustava Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 1/96, 2/96, 3/96, 16/97, 28/04, 31/04, 6/13 i 31/17), članu 33. Zakona o zdravstvenom osiguranju („Službene novine Federacije BiH“, br. 30/97, 7/02, 70/08 i 48/11), članu 7. Zakona o dopunskim pravima boraca/branitelja Bosne i Hercegovine („Službene novine Kantona Sarajevo“, br: 45/12-Preč.tekst i 26/14), Odluci o proširenom obimu prava za korištenje medicinskih sredstava za RVI sa područja Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, br: 13/04, 11/06, 16/11 i 38/18) i članu 120. Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, br: 41/12 – Drugi novi prečišćeni tekst, 15/13, 47/13, 47/15 i 48/16).

II R A Z L O Z I Z A D O N O Š E N J E

Članom 7. Zakona o dopunskim pravima boraca-branitelja Bosne i Hercegovine («Službene novine Kantona Sarajevo», br: 45/12- Preč.tekst i 26/ 14), a u vezi sa članom 33. Zakona o zdravstvenom osiguranju («Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine», br: 30/97, 7/02, 70/08, 48/11), utvrđeno je pravo osiguranih lica na korištenje ortopedskih i drugih pomagala, stomatološko-protetsku pomoći i pravo na korištenje lijekova, kroz Odluku o proširenom obimu prava za korištenje medicinskih sredstava za ratne vojne invalide sa područja Kantona Sarajevo («Službene novine Kantona Sarajevo» br: 13/04, 11/06, 16/11 i 38/18).

S tim u vezi u Kantonu Sarajevo kontinuirano se prati ostvarivanje prava ratnih vojnih invalida na medicinska sredstva: kao i lijekove.

IZVJEŠTAJ

o implementaciji Odluke o proširenom obimu prava za korištenje medicinskih sredstava i lijekova za RVI sa područja Kantona Sarajevo u 2020. godini

I UVOD

Obim prava ratnih vojnih invalida sa područja Kantona Sarajevo na medicinska sredstva i lijekove je utvrđen članom 8. Odluke o proširenom obimu prava za korištenje medicinskih sredstava za ratne vojne invalide sa područja Kantona Sarajevo (»Službene novine Kantona Sarajevo«, br: 13/04, 11/06, 16/11 i 38/18), kojim je utvrđena lista medicinskih sredstava i lijekova: medicinske indikacije, nadležnost ljekara za propisivanje medicinskih sredstava, količine, rokovi korištenja i učešće Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo.

Ratni vojni invalidi sa područja Kantona Sarajevo pomenutom Odlukom ostvaruju pravo na specifične lijekove i oslobađanje participacije za lijekove sa Liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo.

U skladu sa pomenutom Odlukom, u cilju ostvarivanja zdravstvene zaštite ratnih vojnih invalida, vrši se ovjera recepata za lijekove, ortopedska medicinska sredstva, medicinsko sanitetske sprave i materijale, prema medicinskim indikacijama, a po preporuci ljekara specijaliste.

Ministarstvo zdravstva je u julu 2019 godine imalo promjenu ljekara koji radi na mjestu Stručni savjetnik za ostvarivanje dopunskih prava na medicinska sredstva.

Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo kontinuirano dobiva i rješava pojedinačne zahtjeve ratnih vojnih invalida, kao i zahtjeve upućene od strane Udruženja ratnih vojnih invalida/ratni vojni invalidi paraplegičari Kantona Sarajevo radi zadovoljavanja njihovih potreba.

Na području Kantona Sarajevo prema podacima Ministarstva za boračka pitanja Kantona Sarajevo ima oko 9000 ratnih vojnih invalida od toga oko 1000 amputiraca, te oko 63 ratna vojna invalida – paraplegičara, od kojih je 58 u Udruženju RVI paraplegija.

Rad sa strankama obavlja se kontinuirano kroz ovjeru recepata, prijem i obradu zahtjeva za ortopedska medicinska sredstva, zahtjeva za jednomjesečne i tromjesečne potrebe medicinsko – sanitetskog materijala, vođenje evidencije i baze podataka, kontrolu i provjeru ovjerenih recepata i obrazaca te fakturisanje naloga pristiglih na naplatu.

Od 2018.godine kada je značajno proširen obim prava na korištenje medicinskih sredstava RVI/RVI paraplegija Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo zajedno sa Udruženjem ratnih vojnih invalida/ratni vojni invalidi paraplegičari Kantona Sarajevo radi na efikasnoj primjeni pomenute Odluke, čime su prava ratnih vojnih invalida značajno proširena sa aspekta obima i kvaliteta medicinskih sredstava, kao i finansijskog učešća Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo.

Prilikom izrade izmjena i dopuna pomenute Odluke, nastojao se osigurati kvalitet medicinskih sredstava koja se obezbjeđuju kategoriji RVI/RVI paraplegičarima, inovirati asortiman medicinskih sredstava, te uskladiti cijene sa cijenama koje su na tržištu. Pomenuta Odluka je usvojena od strane Skupštine Kantona Sarajevo na sjednici održanoj 6.9.2018.godine, a stupila je na snagu 13.septembra 2018.godine.

Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo u periodu 2018/19/20.godine radi na implementaciji inovirane Odluke o proširenom obimu prava za korištenje medicinskih sredstava za ratne vojne invalide sa područja Kantona Sarajevo sa ciljem efikasnog i kontinuiranog obezbjeđenja prava.

II - IMPLEMENTACIJA ODLUKE

Odluka o proširenom obimu prava za korištenje medicinskih sredstava za ratne vojne invalide sa područja Kantona Sarajevo se počela primjenjivati odmah po usvajanju. Međutim, s obzirom da se od strane Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo nije okončao postupak izbora ugovornih isporučioaca, prošireni obim prava ratnih vojnih invalida se ovjerava na osnovu Uredbe o obimu, uvjetima i načinu ostvarivanja prava osiguranih lica na korištenje ortopedskih i drugih pomagala, endoproteza, stomatološko-protetske pomoći i stomatološko-protetskih nadomjestaka ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 38/07, 29/08,40/14) koja je na snazi do okončanja navedenog postupka.

Potrebe ratnih vojnih invalida realizuju se putem posebnog obrasca za te namjene, obrazac RVIO-04, na kojima ljekar specijalista, prema medicinskim indikacijama, a u skladu sa potrebama RVI, preporučuje medicinsko sredstvo ili medicinsko – sanitetska sredstva.

Pomenutom Odlukom ratni vojni invalidi sa područja Kantona Sarajevo imaju prava na :

1. Medicinska sredstva,
2. Specifične lijekove,
3. Medicinsko – sanitetska sredstva.

1. Medicinska sredstva

Kroz prošireni obim prava ratni vojni invalidi sa gubitkom gornjih ili donjih ekstremiteta za čiju nabavku sredstva obezbjeđuje pored Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo i Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo, te su to slijedeća medicinska sredstva:

- Proteze za gornje ekstremitete (šaka, podlaktatna proteza elektronska i radna, egzartikulacija lakta, nadlaktatna, egzartikulacija ramenog zgloba),
- Proteze za donje ekstremitete (djelimična amputacija stopala, proteza stopala za umjerenu i visoku aktivnost sa karbonskim stopalom, podkoljena proteza, egzartikulacija koljenog zgloba i, nadkoljena proteza sa pneumatskim koljenom, i egzartikulacija zgloba kuka, ortopedske cipele uz protezu),
- Endoproteze (endoproteza za kuk, za koljeno, rame, lakat),
- Aparati za gornje ekstremitete (ortoza za šaku sa mehaničkom funkcijom, radijalis aparat od plastične mase i dvodjelna ortoza za ruku sa mehanizmom fleksije i ekstenzije),
- Pomagala (navlake za bataljak, silikonske čarape, podlaktatne i podpazušne štake, hodalice).
- Invalidska kolica na mehanički i pogon, te elektromotorna kolica, kao i pripadajući rezervni dijelovi (gume vanjske i unutrašnje, akumulator, kočnice i felge),
- Antidekubitalni zračni gumeni jastuk i antidekubitalni zračni gumeni madrac,
- Sanitarna sredstva (kolica za kupanje, kran za kupanje, lift za kupanje),

Svi zahtjevi se nastoje protokolirati, obraditi i izdati odmah. Vanredne procedure su rijetke i to u slučajevima kada se traži vanredno odobrenje ili se uvodi novi Korisnik u pravo zbog komplikacija osnovne povrede ili tjelesnog invaliditeta, te u takvim situacijama procedura traje više dana, radi evaluacije dokumentacije i sinhronizacije sa ZZO KS.

Izdvajamo, poređenja radi: u 2020. godini ukupno je odobreno 4160 pojedinačnih stavki, što je 5.5% u poređenju na 2019.godini ili 63,23% povećanje u odnosu na 2018. godinu kada je usvojena pomenuta Odluka.

Tabela broj 1: Pregled po godinama

Redn i broj	ORTOPEDSKA, MEDICINSKA SREDSTVA I MEDICINSKO - SANITETSKI MATERIJAL	BROJ ODOBRENIH 2018	BROJ ODOBRENIH 2019	BROJ ODOBRENIH 2020
1	Ortopedska sredstva, medicinska sredstva	2630	3929	4160
2	Broj zahtjeva Tromjesečne potrebe za RVI paraplegičare	260	258	252
	UKUPNO	2.890	4.187	4412

Analizirajući gornju tabelu (tabela 1) jasno vidimo da je broj odobrenih pojedinačnih stavki značajno povećan. Zbog promjene u načinu vođenja baze podataka i uvođenja novog sistema evidencije, a koju je sačinio Zavod za informatiku Kantona Sarajevo, sistem prati broj odobrenih medicinskih sredstava, broj aktivnih korisnika, različita pomagala te pruža mnogostruke informacije. Daljom nadogradnjom i unaprijeđenjem elektronske evidencije, sistem može pružiti bolju efikasnost putem e- evidencije i veću funkcionalnost u pravcu harmonizacije podataka, kontrole sredstava i povećanja kvaliteta po korisniku

Jasne pokazatelje i povećanje vidimo u tabeli 2 i 3, analiza po odobrenim stavkama- što je rezultat izmjena i dopuna Odluke, kojom su proširena prava ratnih vojnih invalida i paraplegičara i ostvarivanja prava svakog mjeseca u odnosu na dosadašnjih 6 ili 12 mjeseci (tabela 3).

Tabela broj 2: Tabelarni prikaz broja prema vrsti ortopedskih medicinskih sredstava

Br.	VRSTA ORTOPEDSKOG MEDICINSKOG SREDSTVA	BROJ IZDATIH ZAHTJEVA	BROJ IZDATIH ZAHTJEVA	BROJ IZDATIH ZAHTJEVA
		2018	2019	2020
1	Naočale (okviri i stakla)	738	764	536
2	Ortopedske cipele uz protezu	338	613	665
3	Navlake za bataljak	352	999	1342
4	Podkoljena proteza	88	85	75
5	Nadkoljena proteza i egzartikulacija koljenog zgloba	38	41	26
6	Proteza stopala	7	7	5
7	Silikonski/gel lajner	178	385	466
	Slušni aparat	35	36	25
9	Štake	132	145	98
10	Očna proteza (staklena i akrilatna)	3	5	3

11	Nadlaktatna proteza, podlaktatna proteza, proteza šake	5	11	7
12	Invalidska kolica na mehanički pogon visokofunkcionalna	10	68**	11
13.	Mioelektronska proteza podlaktatna	1	9	2
14.	Hessing aparat	1	1	0
15.	Proteza stopala napredna	6	7	9
16.	Električna kolica	0	3	1
17.	Proteza stopala djelimična	5	20	7
18	Egzartikulacija kuka	0	1	0
19.	Ortoze i ortopedske cipele uz ortozu		44	28
20	Kran za kupanje		2	
21	Antidekubitalni jastuk i madrac	18	21	73*
22	Kolica za kupanje	10	16	9
23	Mider	11	7	3
24	Silikonske čarape	11	15	8

Tabela 2. pokazuje strukturu i dinamiku ovjere u zadnje tri godine, kako postojećih tako i izmjenjenih stavki, te medicinskih sredstava koja se obezbjeđuju kategoriji RVI/RVI paraplegičarima, koja su inovirana i uvećana, a kvalitet je morao biti ispoštovan u skladu sa Odlukom. Uvidom u konačne brojeve dolazi se do značajnog podatka da se od ukupno ovjerenih sredstava čak 97.38% nalazi u grupi kategorije RVI/RVI paraplegija, 100% I i II grupa, 60%,70%,80%, 90%RVI .

Ono što je značajno je da su u 2020 godinu RVI paraplegija stekli pravo na antidekubitalne jastuke. Dodatno, urađene su još 2 mioelektronske multifunkcionalne podlaktne proteze koje su značajno podigle kvalitet života te radnu i opštu funkcionalnost naših amputiraca. (tabela 2)

Finansijska usporedba dvije zadnje godine pak govori o negativnom indexu potrošnje, što nije realan odnos finansijskih pokazatelja utroška 2020/2019: u 2019. godini grupa paraplegija je stekla prava na nova kolica, te je urađeno i 9 mioelektronskih proteza (*tabela 3) što je značajno uticalo na trošak iste godine.

Gore navedeno uz sve poduzete mjere zbog epidemiološke situacije izazvane pandemijom SarCov2 su bili značajni izazovi u 2020. toj godini te je Ministarstvo zdravstva KS uspjelo bez zastoja obezbjeđiti sve potrebe RVI korisnika.

Posebno važno naglasiti da se sukladno Odluci o proširenom obimu prava RVI uz otežane epidemiološke uslove, ukupan broj od 4160 odobrenih i realiziranih zahtjeva/pomagala u 2020. godini je 5,5% povećanja u o poređenju na 2019. godinu.

Poređenje strukture odobrenih medicinskih sredstava, potvrđuje zacrtani cilj u vidu proširenja obima prava kroz implementaciju donesene Odluke o proširenom obimu prava na medicinska sredstva i ortopedska pomagala.

Tabela broj 3: Prikaz broja pojedinačnih zahtjeva po mjesecima

Mjesec	Broj primljenih zahtjeva 2018	Broj primljenih zahtjeva 2019	Broj primljenih zahtjeva 2020
Januar	225	358	406
Februar	168	220	387
Mart	254	357	237
April	211	336*	265
Maj	239	395	459**
Juni	210	287	364
Juli	173	334	441
Avgust	133	272	299
Septembar	191	265	221
Oktobar	243	361	378
Novembar	301	330	363
Decembar	282	414	340
Ukupno zahtjeva*	2630	3929	4160
Najveći mjesečni broj zahtjeva u godini	Novembar 301	Decembar 414	Maj 449
Najmanji mjesečni broj zahtjeva u godini	Avgust 133	Februar 220	Septembar 221

*april 2019 izvršena ovjera invalidskih kolica na mehanički pogon, multifunkcionalna

**maj 2020 izvršena ovjera antidekubitalnih jastuka

Tokom 2020.godine, mjesečno se obradilo i odobrilo u prosjeku 327 pojedinačnih stavki. Ukupan broj aktivnih korisnika u 2020 godini je 1081, sa realiziranih 1801 potpunih predmeta/zahtjeva. U prosjeku jedan koristi više od 3 med. sredstva u toku jedne kalendarske godine.

Ovaj broj ne uključuje mjesečne ovjere jednomjesečnih potreba za medicinskim sredstvima, te ovjere za grupu RVI paraplegija i mjesečne ovjere recepata za lijekove što je dodatnih 452 zahtjeva najteže grupe 100 %, I grupa. Ova populacija koristi u kontinuitetu tokom cijele godine više od 7 vrsta medicinskih sredstava po zahtjevu sa različitim specifikacijama, a iste se odvojeno evidentiraju. (tabela 4)

2. Medicinsko sanitetska sredstva i materijali

Ratni vojni invalidi – paraplegičari i u toku 2020.godine ostvarili su pravo na medicinsko – sanitetska sredstva i materijale sukladno Odluci o proširenom obimu prava za korištenje medicinskih sredstava za ratne vojne invalide sa područja Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“ br: 38/18)

- Pelene,
- Stalni Foley kateter,
- Jednokratni kateter,
- Kese za urin sa ispustom,

- Urin vrećice uz nogu,
- Urinar sa trakom ili samoljepljivi,
- Gel za kateteriziranje,
- Nesterilne rukavice,
- Sterilne gaze,
- Zavoji,
- Flasteri,
- Sredstva za dezinfekciju,
- Podloge za bolesnike.

Sredstva za obezbjeđenje medicinsko – sanitetskog materijala za ratne vojne invalide – paraplegičare, obezbjeđuju se u Zavodu zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo na iznos koji je utvrđen Uredbom o obimu, uslovima i načinu ostvarivanja prava osiguranih lica na korištenje ortopedskih i drugih pomagala, endoproteza, stomatološko – protetske pomoći i stomatološko – protetskih nadomjestaka (“Službene novine Kantona Sarajevo”, br: 38/07, 29/08, 40/14), a kroz prošireni obim prava za ratne vojne invalide, dodatni iznos ovjerava Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo.

U toku 2020. godine ukupno je zaprimljeno i realizovano 452 zahtjeva za izdavanje medicinsko – sanitetskih sprava i materijala za ratne vojne invalide i ratne vojne invalide – paraplegičare sa područja Kantona Sarajevo.

U cilju skraćenja procedure, obezbjeđenje i ovjere potreba za ratne vojne invalide – paraplegičare članove Udruženja vrši se u vidu tromjesečnih potreba, dok je 17 ratnih vojnih invalida u 2020. godini prema medicinskim indikacijama, a nakon pregleda ljekara specijaliste, vršilo nabavku medicinsko – sanitetskog materijala jedanput mjesečno, dvomjesečno ili tromjesečne potrebe.

Tabela broj4: Tabelarni prikazbroja zahtjeva za med-sanitetski materijal

R. b.	POMAGALA I MEDICINSKO - SANITETSKI MATERIJAL	BROJ ODOBRENIH ZAHTJEVA 2018	BROJ ODOBRENIH ZAHTJEVA 2019	BROJ ODOBRENIH ZAHTJEVA 2020
1	Tromjesečne potrebe za RVI - paraplegičare	260	258	248
2	Jednomjesečne potrebe za RVI	180	160	204
	UKUPNO :	440 zahtjeva	418 zahtjeva	452 zahtjeva

3. Lijekovi

Članom 6. Odluke o proširenom obimu prava za korištenje medicinskih sredstava za ratne vojne invalide sa područja Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“ br: 13/ 04, 11/06, 16/11 i 38/18), ratni vojni invalidi su oslobođeni participacije za lijekove koji su utvrđeni B Listom lijekova Kantona Sarajevo.

Putem proširenog obima prava definisanog u Odluci primjenom tzv. crvenog RVI recepta ova specifična skupina oslobođena je plaćanja bilo kakve participacije odnosno ličnog učešća u cijeni lijeka, a razliku cijene do punog iznosa (iznos do 75%, 50% i 25%) snosi Ministarstvo

zdravstva Kantona Sarajevo. Razlika do punog iznosa cijene fakturisana je Ministarstvu zdravstva Kantona Sarajevo od strane Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo kroz tromjesečne uplate, u četiri navrata u kalendarskoj 2020. godini što je u skladu sa Sporazumom o plaćanju između Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo i Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo.

Pored navedenog, kategoriji RVI- paraplegičara Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo vrši ovjeru recepata za specifične lijekove utvrđene članom 8. Odluke, prema medicinskim indikacijama a po preporuci ljekara specijaliste i to:

- Baksofen tbl.(Lioresal), miorelaksans- za spazam mišića,
- Oxybutinin chloride tbl.(Ditropan) za urinarnu inkontinenciju i česti nagon za mokrenjem,
- Sildenafil tbl (Viagra, Dinamico, Revatio), tadalafil tbl.(Visarsin i Cialiv), kao i verdanafil tbl.(Levitra), kod erektilne disfunkcije,
- Antibiotici prema antibiogramu, bez obzira o kojem se antibiotiku radi,
- Liofilizirani lizat bakterije Escherichiae coli za liječenje i prevenciju ponavljajućih urinarnih infekcija

4. Pregled troškova

Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo za implementaciju Odluke o proširenom obimu prava za korištenje medicinskih sredstava i lijekova za ratne vojne invalide sa područja Kantona Sarajevo u 2020. godini utrošilo 3.577.297,38 KM što je za 15% manje u odnosu na 2019. godinu kada je za iste namjene utrošeno 4.122.806,60KM uz napomenu da su u tom iznosu uključene već pomenute i analizirane stavke koje daju nerealan odnos potrošnje 2020/2019. (invalidska kolica za paraplegiju, mioelektronika podlaktice). Nažalost, imamo i preminulih RVI/RVI paraplegija u 2020. godini.

Tabela broj 5: Tabela prikaz budžetom planiranih sredstava za ortopedsku pomagala, medicinsko - sanitetski materijal i lijekove:

Br.	MEDICINSKA SREDSTVA I LIJEKOVI	IZNOS	IZNOS	IZNOS
		2018	2019	2020
1	Medicinska sredstva i medicinsko - sanitetski materijal	1.530.984	3.777.691,72	3.202.774,84
2	Lijekovi - MZ prema ZZO KS - Participacija	351.605	314.559,30	342.732,33
3	Lijekovi – MZ prema apotekama (lijekovi ovjereni u MZ)	27.853	30.555,04	31.790,21
	UKUPNO KM:	1.909.442	4.122.806,06	3.577.297,38

Tabela broj 6: Tabelarni prikaz obaveza koje je Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo izmirilo prema Zavodu zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo na ime participacije za lijekove

Br.	LIJEKOVI	IZNOS 2018	IZNOS 2019	IZNOS 2020
1	LIJEKOVI za period Januar -Mart	90.280,67	75.913,50	87.909,73
2	LIJEKOVI za period April - Juni	91.175,62	78.229,07	85.015,46
3	LIJEKOVI za period Juli - Septembar	89.328,59	76.790,61	80.979,94
4	LIJEKOVI za period Septembar- Decembar	80.820,34	83.626,66	88.827,20
	UKUPNO KM	351.605,22	314.559,30	342.732,33

Finansijske obaveze proistekle iz Sporazuma, vezano za član: 6. pomenute Odluke tj. participacije za lijekove sa Liste lijekova za 2020.godinu iznosila je 342.732,33 KM i veća je za 8,9% u odnosu na 2019.godinu kada je utrošeno 314.559,30 KM.

U svrhu obezbjeđenja potreba RVI i RVI- paraplegičara sa područja Kantona Sarajevo, Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo je u toku 2020.godine najviše saradivalo sa specijalizovanim trgovinama medicinskim sredstvima na malo koji su ujedno i najveći snabdjevači ortopedskih pomagala i medicinsko- sanitetskog materijala i to kako po utrošku slijedi: "Bauerfeind" d.o.o., "Ortosar" d.o.o., "KS Reha", "Otto Bock" d.o.o., "SMC d.o.o Sarajevo", "Widex – slušni aparati" d.o.o., "Sarafon" d.o.o., „Opto Centar“ d.o.o.,Optic Centar“ d.o.o., „Baroš optika“ d.o.o, „Loris“ d.o.o. „JU „Apoteke Sarajevo“ , itd.

III - AKTIVNOSTI PODUZETE NA UNAPREĐENJU ZDRAVSTVENE ZAŠTITE RATNIH VOJNIH INVALIDA U TOKU 2019.GODINE

Na planu unapređenja zdravstvene zaštite ratnih vojnih invalida u 2019.godini provedene su sljedeće aktivnosti:

Usvajanjem Uredbe o obimu, uslovima i načinu ostvarivanja prava osiguranih lica Kantona Sarajevo na funkcionalna medicinska sredstva ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 38/18) koju je Vlada Kantona Sarajevo usvojila na 135.sjednici održanoj 19.07.2018.godine,a kojom utvrđen je obim prava svih osiguranika na medicinska sredstva koja se finansiraju iz sredstava obaveznog osiguranja, stvoreni su preduslovi da se inovira, odnosno izmjeni i dopuni Odluka kojom je definisan prošireni obim prava ratnih vojnih invalida na medicinska sredstva. Tokom 2018. godine, sačinjene su Izmjene i dopune Odluke o proširenom obimu prava za korištenje medicinskih sredstava za RVI sa područja Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 13/04, 11/06, 16/11, 38/18) koja je usvojena od strane Skupštine Kantona Sarajevo na sjednici odžanoj 6.9.2018.godine, a stupila je na snagu 13.septembra 2018.godine. Prilikom izrade izmjena i dopuna pomenute Odluke, nastojao se osigurati kvalitet medicinskih sredstava koja se obezbjeđuju kategoriji RVI/RVI paraplegičarima, inovirati asortiman medicinskih sredstava, te uskladiti cijene sa cijenama koje su na tržištu. Ista je sačinjena u saradnji sa predstavnicima Udruženja ratnih vojnih invalida i paraplegičara Kantona Sarajevo.

Sve aktivnosti iz 2018/2019. godine su bez zastoja nastavljene u 2020. godini.

Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo je uvelo i obrazac o isporuci medicinskog sredstva koji se prilikom fakturisanja mora dostaviti od strane ortopedskih kuća i specijalizovanih trgovina na malo medicinskim sredstvima čime su stvoreni preduslovi za kontrolu kvaliteta isporučenih medicinskih sredstava, sve u cilju unapređenja zdravlja ove specifične grupe i zadovoljavanja potpunih potreba.

Krajem 2019 godine Ministrica zdravstva Kantona Sarajevo donijela je Pravilnik o kontroli propisivanja, izrade, isporuke, preuzimanja i korištenja medicinskih sredstava ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 53/18) kojim je regulisano i formiranje Komisija za navedenu kontrolu.

Komisije su formirane Rješenjem Ministrice zdravstva i to u sastavu: ljekar, farmaceut i predstavnici RVI, odnosno RVI-paraplegičari zdravstvenog i odgovarajućeg usmjerenja naobrazbe. Komisije su početkom pandemije 2020 godine obustavile svoje djelovanje sa zaključkom da će se rad nastaviti.

Ratnim vojnim invalidima i paraplegičarima je prošireno pravo u lijekovima sa liofiliziranim liozatom bakterije *Escherichiae coli* za liječenje i prevenciju ponavljajućih urinarnih infekcija koje su u velikoj mjeri zastupljene kod ove populacije.

IV - ZAKLJUČNA RAZMATRANJA I PRIJEDLOG MJERA I AKTIVNOSTI NA UNAPREĐENJU ZDRAVSTVENE ZAŠTITE RATNIH VOJNIH INVALIDA KANTONA SARAJEVO

Na osnovu Odluke o proširenom obimu prava za korištenje medicinskih sredstava za ratne vojne invalide sa područja Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo" br: 13/04, 11/06, 16/11 i 38/18) ratni vojni invalidi i paraplegičari u Ministarstvu zdravstva Kantona Sarajevo svakodnevno ostvaruju svoja prava na medicinska sredstva i lijekove. Ovjera se vrši na osnovu nalaza nadležne zdravstvene ustanove prema medicinskim indikacijama koje se propisuju na posebno utvrđenom obrascu.

Cijeneći posebne potrebe ove specifične skupine, Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo je intenzivno radilo na rješavanju svih pristiglih zahtjeva i obezbjeđenju svih potreba kako bi se unaprijedilo zdravlje ove populacije, prevenirale komplikacije i zaustavilo daljnje napredovanje postojećih bolesti i stanja.

Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo je u potpunosti riješilo sve pristigle zahtjeve ratnih vojnih invalida sa područja Kantona Sarajevo u najkraćem vremenskom intervalu na zadovoljstvo ove specifične grupe.

Uvođenje mialektronskih visoko funkcionalnih sredstava sa ciljem dizanja kvaliteta radne i opšte sposobnosti, te u konačnici opšteg kvaliteta života. Kontinuirano raditi na prevenciji, organizaciji i unaprijeđenju servisa za RVI kategorije, te sistemski i koordinirano reagovati u smjeru razvoja programa zdravstvenog servisa, obaveznog i organizovanog zdravstvenog nadzora sveukupnog zdravlja za RVI 100% I kategorije i RVI paraplegija, kao i svih težih kategorija RVI i kompletnu populaciju ratom imajući u vidu životnu dob korisnika,

Izrada „uputstva o postupanju“ je jedna od prijedloga aktivnosti za 2021. po uzoru na sprovedenu Vanrednu instrukciju i proceduru u 2020. godini kada je Ministarstvo zdravstva KS uspjelo zbrinuti sve korisnike u jeku pandemije. Takva mjera „Uputstvo o postupanju“ je put korisnika - u uslovima pogoršane epidemiološke situacije za adekvatno i bezbjedno zbrinjavanje redovnih potreba svih RVI/RVI paraplegija sukladno postojećim propisima.

Na osnovu svega navedenog može se zaključiti da je zdravstvena zaštita ratnih vojnih invalida sa područja Kantona Sarajevo kvalitetna, te da sa istom dinamikom unaprijeđenja treba nastaviti i u narednom periodu.

S ciljem da se dalje poboljša zdravstvena zaštita RVI i ratnih vojnih invalida-paraplegičara, a sve u skladu sa predmetnom regulativom i legislativom, Ministarstvo zdravstva KS predlaže da se usvoje slijedeći prijedlozi i nastavi sa slijedećim aktivnostima:

1. Elektronska ovjera – model integracije uz elektronski modul

- Kroz informacijski sistem Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo omogućiti elektronsku ovjeru propisanih medicinskih sredstava i obezbijediti ovlaštenoj osobi Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo pristup elektronskoj ovjeri kako bi ratni vojni invalidi i paraplegičari sa područja Kantona Sarajevo brže i efikasnije ostvarili svoja prava na medicinska sredstva.
- Uvođenje elektronskog modula se odložilo više od 2 godine. Protekli period je ukazao neophodnost brže reakcije i implementacije. Elektronski modul će omogućiti integrisano i potpuno transparentno djelovanje Ministarstva zdravstva i Zavoda zdravstvenog osiguranja KS, kako u domenu evidencija/propisivanje tako i potrošnja/realizacija medicinskih sredstava, što je i zakonska obaveza obje strane. Objedinjavanje podataka obje strane će dati značajne uštede na vremenu, ljudstvu i materijalnim sredstvima, te omogućiti potpunu implementaciju nadležnih propisa koja nisu sprovedena. Zaključno, neophodno je dalje unaprijediti kvalitet servisa sa dodatnim ciljem - potpuni benefit po zdravlje i zadovoljstvo korisnika.

2. Elektronsko propisivanje

- Inicirati prema Zavodu zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo mogućnost propisivanja i ovjeravanja specifičnih lijekova putem e-recepta, a koji su utvrđeni članom 8. Odluke o proširenom obimu prava ratnih vojnih invalida na medicinska sredstva.

3. Stručne komisije za nadzor i kontrolu

- Stručne Komisije za nadzor i kontrolu od momenta ovjere do isporuke, kontrolom rada ortopedskih kuća i specijalizovanih prodavnica na malo sa medicinskim sredstvima, te kontrolom izdatih medicinskih sredstava osigurati da ratni vojni invalidi i paraplegičari dobiju kvalitetna medicinska sredstva. Rad stručnih komisija je najznačajniji korak, te zakonska obaveza Ministarstva zdravstva KS u skladu sa članom 11. navedene Odluke, kako bi istu legislativu u potpunosti ispoštovali i implementirali.
- Analizom prakse USK došlo se do zaključka da je isti uzor primjenjiv i sprovodiv, te istu dobru praksu primjeniti u Kantonu Sarajevo.

18 VOĐ IZ ZAKONA O ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU

Članak 25. decembra/prosinca 1997.

SLUŽBENE NOVINE FEDERACIJE BIH

Broj 30 - Strana 657

- liječenje zaraznih bolesti,
- liječenje akutnih, hroničnih bolesti u slučajevima i stanjima kada ugrožavaju život,
- zdravstvenu zaštitu djece do navršene 15. godine života,
- zdravstvenu zaštitu redovnih učenika i studenata,
- otkrivanje i liječenje endemske nefropatije,
- liječenje malignih oboljenja i inzulo ovisnog dijabetesa,
- zdravstvenu zaštitu u trudnoći i materinstvu,
- zdravstvenu zaštitu duševnih bolesti koji zbog prirode i stanja bolesti mogu da ugroze svoj život i život drugih lica, ili ošete materijalna dobra,
- zdravstvenu zaštitu oboljelih od progresivnih neuromičkih oboljenja, paraplegije, kvadriplegije, cerebralne paralize i multipleks skleroze,
- provođenje obavezne imunizacije prvi dječijih zaraznih oboljenja,
- liječenje povreda na radu i profesionalnih oboljenja,
- zdravstvenu zaštitu građana iznad 65 godina života, pod uvjetom da po članu domaćinstva nemaju prihode veće od prosječne plaće na području Federacije, ostvarene u prethodnom mjesecu,
- liječenje narkomanije,
- službu prikupljanja krvi.

Parlament Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Parlament Federacije), će po osnovu stava 1. alineja 3. ovog člana, na prijedlog Vlade Federacije za svaku godinu odrediti "pakat zdravstvenih prava".

Član 33.

Osigurana lica, pored prava iz člana 32. ovog zakona imaju pravo, u skladu s utvrđenom medicinskom indikacijom, na korištenje ortopedskih i drugih pomagala, stomatološko-protezijsku pomoć i stomatološko-protezijske nadomjestke, kao i pravoma korištenje lijekova čije je stavljanje u promet odobrio ministar zdravstva, a nalaze se na listi lijekova koji se osigurancima mogu propisati na teret sredstava kantonalnog zavoda osiguranja.

Obim prava iz stava 1. ovog člana utvrdit će se kantonalnim propisima.

Član 34.

Zdravstvena zaštita koja se ovim zakonom osigurava, provodi se kao:

- primarna,
- specijalističko-konsultativna i
- bolnička.

Član 35.

Pravo na zdravstvenu zaštitu obuhvaćeno obaveznim zdravstvenim osiguranjem podrazumijeva osiguranje zdravstvenog standarda pod jednakiim uvjetima za osigurana lica u zadovoljavanju potreba u primarnoj, specijalističko-konsultativnoj i bolničkoj zdravstvenoj zaštiti s odgovarajućom medicinskom rehabilitacijom.

Obim prava obaveznog zdravstvenog osiguranja iz člana 32. ovog zakona, za svaku kalendarsku godinu utvrdit će Parlament Federacije.

Standarde i normative zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja i Pravilnik o načinu ostvarivanja prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja donosi ministar zdravstva.

Član 36.

Kod povreda na radu, ili oboljenja od profesionalne bolesti, osigurancima se obavežno osigurava:

1. zdravstvena zaštita i sprovođenje mjera otkrivanja i sprečavanja povreda na radu i oboljenja od profesionalne bolesti,

2. odgovarajuća medicinska pomoć i pravo na ortopedska pomagala radi liječenja i medicinske rehabilitacije od posljedica povreda na radu i oboljenja od profesionalnih bolesti radi uspostavljanja radne sposobnosti,
3. naknada putnih troškova u vezi s korištenjem zdravstvene zaštite i rehabilitacije prouzrokovane povredom na radu, odnosno oboljenjem od profesionalne bolesti,
4. naknada plaće za svo vrijeme trajanja bolovanja prouzrokovane povredom na radu, odnosno oboljenjem od profesionalne bolesti.

Član 37.

Zdravstvena zaštita iz člana 34. ovog zakona pruža se osiguranim licima u zdravstvenim ustanovama i kod privatnih zdravstvenih radnika s kojima je kantonalni zavod osiguranja zaključio ugovor o pružanju zdravstvene zaštite.

Član 38.

Ugovorima iz člana 37. utvrđuju se: vrsta, obim i kvaliteta zdravstvenih usluga koje zdravstvena ustanova pruža osiguranim licima, naknade koje kantonalni zavod osiguranja plaća za pružanje ugovornih usluga, način obračunavanja i plaćanja usluga i druga uzajamna prava i obaveze ugovorača.

Osnovne, kriterije i mjerila za zaključivanje ugovora iz člana 37. ovog zakona odredit će se kantonalnim propisima.

Osnovama, kriterijima i mjerilima iz stava 2. ovog člana osigurava se zakonito i pravilno uspostavljanje ugovornih odnosa između kantonalnog zavoda osiguranja i zdravstvenih ustanova, utvrđuju elementi koje moraju sadržavati ti ugovori, uređuje način iskazivanja vrste, obima i kvaliteta zdravstvenih usluga, način utvrđivanja naknada, način kontrole, vrste, obima i kvaliteta izvršenih zdravstvenih usluga i drugo.

Član 39.

Ugovori zaključeni između kantonalnog zavoda osiguranja i zdravstvenih ustanova na njegovom području važe, u pogledu ugovornih naknada za zdravstvene usluge, a sve kantonalne zavode osiguranja čija osigurana lica koriste usluge tih zdravstvenih ustanova.

Član 40.

Zdravstvenim ustanovama sa kojima kantonalni zavod osiguranja nije zaključio ugovor o pružanju zdravstvene zaštite, mogu se na teret fonda kantonalnog zavoda osiguranja isplatiti samo troškovi medicinske pomoći pružene osiguranim licima u hitnim slučajevima i drugi troškovi u vezi sa pružanjem te pomoći.

Član 41.

Osigurano lice ima pravo na liječenje u inozemstvu pod uvjetima i na način utvrđen posebnim propisima ako je u pitanju oboljenje koje se ne može liječiti u Federaciji Bosne i Hercegovine, a u zemlji u koju se osigurano lice uplaćuje postoji mogućnost za uspješno liječenje tog oboljenja.

Osigurano lice ima pravo da koristi zdravstvenu zaštitu u inozemstvu za vrijeme rada odnosno boravka u inozemstvu pod uvjetima i na način utvrđen posebnim propisima.

Propise iz ovog člana donosi ministar zdravstva.

4. Novčane naknade i pomoći

a) Naknada plaće

Član 42.

Osiguranci iz člana 19. tač. 1. do 7. i tač. 16. i 17. ovog zakona imaju pravo na naknadu plaće za vrijeme privremene spriječenosti za rad (u daljem tekstu: naknada plaće), ako su:

web: <http://skupstina.ks.gov.ba>
e-mail: skupstina@skupstina.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-055
Fax: + 387 (0) 33 562-210
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

IZVOĐ IZ ZAKONA O BORUNSKIM PRAVIMA BORACA - BRANITELJA BOSNE I HERCEGOVINE

SLUŽBENE NOVINE KANTONA SARAJEVO

Broj 2 - Strana 36

Utorak, 29. januara 2013.

Medija primjenjivog borca"
za i šehidske porodice - porodice poginulog borca -
branitelja i porodice umrlog ratnog vojnog invalida nosioca tih
priznanja"

Član 3.

Sa borcima - braniteljima, u smislu ovog zakona, izjednačeni
su u pravima učesnici narodnooslobodilačkog antifašističkog
rata 1941. - 1945. godine, čiji je status utvrđen rješenjem
nadležnog organa.

Član 4.

O postupku za priznavanje statusa lica iz člana 1. ovog
zakona, izuzev ratnih vojnih invalida i članova šehidske porodice
- porodice poginulog borca - branitelja i porodice umrlog ratnog
vojnog invalida, posebno opustivo donosi ministar za boračka
pitanja Kantona (u daljem tekstu: ministar za boračka pitanja).

II - PRAVA

Član 5.

Lica iz člana 1. ovog zakona imaju, prema načinu i obimu
utvrđenim ovim zakonom, sljedeća prava:

1. Zdravstvena zaštita;
2. Banjsko i klimatsko liječenje (medicinska rehabilitacija);
3. Naknada putnih troškova za liječenje u inostranstvu;
4. Prava po osnovu preostale radne sposobnosti;
5. Pristup i zapošljavanje;
6. Novčana pozajmica za otvaranje radnih mjesta;
7. Pristup i upis u obrazovne ustanove i besplatno
školovanje;
8. Stipendiranje;
9. Uklanjanje arhitektonsko-uroustučkih barijera za ulazak i
koristenje stana u invalidskim kolicima;
10. Oslobođanje obaveze plaćanja naknade za pogodnost i
naknade za uređenje građevinskog zemljišta;
11. Oslobođanje obaveze plaćanja naknade za dodijeljeno
građsko građevinsko zemljište;
12. Pravo na izgradnju stana;
13. Novčana pozajmica i dodjela sredstava za rješavanje
stambenih potreba;
14. Dodjela sredstava za održivi povratak;
15. Pravo na stan u vlasništvu;
16. Besplatna i povlaštena vožnja;
17. Naknada troškova dženaze - sahrane;
18. Podizanje nišana - nadgrobno spomenika;
19. Posebna prava

1. Zdravstvena zaštita

Član 6.

Lica iz člana 1. ovog zakona, ukoliko ne mogu ostvariti status
oslobađanog lica po propisima iz oblasti zdravstva, ostvaruju to
pravo po ovom zakonu.

U slučajevima iz prethodnog stava obaveznik uplate
doprinosa za zdravstveno osiguranje je Ministarstvo za boračka
pitanja Kantona (u daljem tekstu: Ministarstvo za boračka
pitanja).

Član 7.

O prethodnom obimu prava za ratne vojnne invalide posebni
propisi donosi Vlada Kantona Sarajevo, do donošenja
federalnog propisa iz ove oblasti.

Propisima iz prethodnog stava naročito se utvrđuju posebni
uslugama koje obuhvataju finansiranje ortopedskih pomagala i
njihovih opravki u punom iznosu, te obezbjeđenje potrebnih
liječiva i sanitarnog materijala za ratne vojnne invalide, kao i
posebno sanitarnog materijala za ratne vojnne invalide -
paraplegičare.

Član 8.

Kami vojni invalidi, članovi šehidske porodice - porodice
poginulog borca i umrlog ratnog vojnog invalida, kao i

članovi utro porodice ratnog vojnog invalida oslobađaju se od
obaveze ličnog udela osiguranih lica u troškovima korištenja
zdravstvene zaštite i snosjenju troškova liječenja na teritoriji
Kantona.

2. Banjsko i klimatsko liječenje (medicinska rehabilitacija)

Član 9.

Lica iz člana 1. ovog zakona, pod uslovima propisanim ovim
zakonom, imaju pravo na banjsko i klimatsko liječenje
(medicinsku rehabilitaciju).

Član 10.

Banjsko i klimatsko liječenje, prema ovom zakonu,
podrazumijeva liječenje koje je neophodno kao nastavak
liječenja od zadobivene rane, povrede, ozljede ili bolesti koje su
propisane kao indikacije za to liječenje, a koje se obavlja u
specijalizovanim zdravstvenim ustanovama u kojima se u
liječenju primjenjuje i prirodni faktor, drugim zdravstvenim
ustanovama u kojima se liječenje obavlja pretežno prirodni
faktorom, kao i u ustanovama i privrednim društvima osnovanim
za liječenje, odmor i rekreaciju u kojima se u liječenju
primjenjuje prirodni faktor.

Član 11.

O potrebi za banjskim i klimatskim liječenjem, na osnovu
zahtjeva lica iz člana 1. ovog zakona i upute ljekara specijaliste,
odlučuje ljekarska komisija koju imenuje ministar za boračka
pitanja.

Izuzeim od odredbe prethodnog stava, ratni vojni invalid -
paraplegičar, zajedno sa pratilcem, ima pravo na banjsko i
klimatsko liječenje jedanput godišnje u trajanju od 21 dan, bez
obzira na medicinski nalaz.

Član 12.

Ministarstvo za boračka pitanja zaključuje ugovore o
banjskom i klimatskom liječenju sa ustanovama i privrednim
društvima iz člana 10. ovog zakona.

Ugovorima iz prethodnog stava naročito se utvrđuje obim i
kvalitet zdravstvenih i drugih usluga koje te ustanove i privredna
društva pružaju korisnicima, cijene tih usluga i druga međusobna
prava i obaveze.

3. Naknada putnih troškova za liječenje u inostranstvu

Član 13.

Lica iz člana 1. ovog zakona imaju pravo na naknadu
troškova prijevoza za odlazak na liječenje i povratak po završetku
liječenja, kao i naknadu troškova smještaja do deset dana, kada to
liječenje nije moguće obaviti u Bosni i Hercegovini.

Ukoliko je lice iz prethodnog stava korisnik prava na dodatak
za njegu i pomoć od strane drugog lica, ima pravo iz prethodnog
stava i za lice koje sa njim putuje u pranju.

Član 14.

O nemogućnosti liječenja u Bosni i Hercegovini, povodom
izdaje ljekarski konzilij Kliničkog centra Univerziteta u
Sarajevu.

4. Prava po osnovu preostale radne sposobnosti

Član 15.

Nezaposleni ratni vojni invalid, koji je zadobio ranu,
povredu, ozljedu ili bolest po osnovu koje mu je priznat status
ratnog vojnog invalida, na osnovu preostale radne sposobnosti,
ima pravo na profesionalnu rehabilitaciju, uključujući i
školovanje za obavljanje poslova za koje se traži viša stručna
sprema od one koju vojni invalid ima, ako prema općem
obrazovanju, godinama života, zdravstvenom stanju i drugim
okolnostima ima uslove za uspješnu rehabilitaciju.

Član 16.

Profesionalnom rehabilitacijom obezbjeđuje se osposobljavanje
za vršenje ranijeg ili drugog odgovarajućeg zanimanja.